

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis, Seu Resolutio Casuum Conscientiæ

Juxta Sacram Scripturam, Canones, Et Sanctos Patres

Continens Tractatus de Sacramentis in genere; de Baptismo, de Confirmatione, Eucharistia, Sacrificio Missæ; Constitutionem Innocentii XII. super celebratione Missarum, variaque alia decreta

Genet, François

Parisiis, 1703

Caput V. De his qui possunt baptizari, & de dispositionibus ad baptismum requisitis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40834

CAPUT V.

De his qui possunt baptizari, & de dispositionibus ad Baptismum requisitis.

Quest. 1. **Q**UIBUSNAM conferri potest Sacramentum Baptismi?

Resp. Certum est, quemlibet hominem dum vivit esse subjectum capace Sacramenti Baptismi, juxta illud Domini, qui dixit Apostolis suis, *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, &c.*

Matth. 28.

Hoc autem probat Innocentius III. relatus in Canone, exemplo circumcisionis: *Cum circumcisio, inquit, tam adultis quam parvulis ex precepto Domini conferretur; ne Baptismus qui successit loco ipsius, & generalior tamen existit, cum tam viri quam femina baptizentur, minoris videatur effectus, tam adultis quam parvulis est conferendus; sicut enim sine distinctione qualibet Mosaica lex clamabat: Anima cujus præputii caro circumcisa non fuerit, peribit de populo suo; Ita nunc indistincte vox intonat Evangelica: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non intrabit in regnum Dei.*

Cap. Majores.
De Baptismo.

Quest. 2. Debent-ne Adulti furiosi aut amentes baptizari?

D. Th. 3. p.
q. 68. art. 11.
in corp.

Resp. Dicendum, inquit Divus Thomas, quòd circa amentes & furiosos est distinguendum. Quidam enim sunt à nativitate tales, nulla habentes dilucida intervalta, in quibus etiam nullus usus rationis apparet; & de talibus, quantum ad Baptismi susceptionem videtur esse idem judicium ac de pueris qui

De Sacram. Baptismi. Cap. V. 79

baptizantur in fide Ecclesie, ut supradictum est. Alii verò sunt amentes, qui ex sana mente quam habuerunt prius, in amentiam inciderunt; & tales sunt iudicandi secundum voluntatem quam habuerunt, dum sana mentis existerent: & ideo si tunc apparuit in eis voluntas suscipiendi Baptismum, debet eis exhiberi in furia & in amentia constitutis, etiamsi tunc actu contradicant. Alioquin si nulla voluntas suscipiendi Baptismum in eis apparuit dum sana mentis essent, non sunt baptizandi. Quidam verò sunt, qui etsi à natiuitate fuerint furiosi, vel amentes, habent tamen aliqua lucida intervalla, in quibus recta ratione uti possunt; unde si tunc baptizari voluerint, baptizari possunt etiam in amentia constituti, & debet eis tunc Sacramentum conferri, si periculum timeatur; alioquin melius est ut tempus expectetur, in quo sint sana mentis, ad hoc quod deuotius suscipiant Sacramentum. Si autem tempore lucidi intervalli non appareat in eis voluntas suscipiendi Baptismum, baptizari non debent in amentia constituti. Quidam verò sunt qui etsi non omninò sana mentis existant, in tantum tamen ratione utuntur, quod possunt de sua salute cogitare & intelligere Sacramenti virtutem: & de talibus idem est iudicium, sicut de his qui sana mentis existunt, qui baptizantur volentes, non autem inuiti.

Quaest. 3. Quid agendum est in Baptismo monstrorum?

Resp. Magna prorsus adhibenda est cautio: Si quando praeterea, inquit sanctus Carolus, monstrum humanum Baptismo offertur, videndum est ante quam baptizetur, an una persona sit, an vero dua: tum masculusne sit, an foemina. Sique re perspecta, dubium est

D. Carol. Act. p. 4. Que Paterochus in Baptismi ministracione animaduertat.

an sint duo, utpotè quia duo capita non habet, nec pectora bene distincta; unus intentione certa neque vaga simpliciter baptizetur; alter verò seu alii sub conditione: Si non es baptizatus &c. Si verò quia duo capita, pectora duo aut corpora etiam distincta in monstro apparent, homines duos esse perspicuum est, singuli simpliciter baptizentur. Quod si mortis periculum in mora erit, numero plurali baptizentur: Ego vos baptizo in nomine Patris &c. Sin autem utpote unum tantum caput habens, tanquam unus baptizetur, etiamsi alia membra plura geminatave habeat; at vero monstrum quod hominis speciem non pra se fert, non baptizetur, nisi primùm Archiepiscopus consulatur: de cuius etiam consilio agetur, quod supra de monstro humano dictum est, si tempus dabitur.

Quaest. 4. Quænam requirantur dispositiones ad Baptismum validè suscipiendum?

Resp. Constat in primis, quod à pueris nondum habentibus usum rationis Ecclesia nullam exigit dispositionem: ut enim ait Divus Augustinus relatus in Canone, *Mater Ecclesiae os maternum parvulis præstat, ut sacris mysteriis imbuantur; quia nondum possunt corde proprio credere ad justitiam, nec ore proprio confiteri ad salutem. Nec ideo tamen eos quisquam fidelium fideles appellare cunctatur, quod à credendo utique nomen est; quamvis hoc non ipsi, sed alii pro iis inter Sacramenta responderint. Si autem propterea rectè fideles vocantur, quoniam fidem per verba gestantium quodammodo profitentur; cur etiam non prius pœnitentes habeantur, cum per eorundem verba gestantium, diabolo & huic saeculo renuntiare monstrantur.*

Sola autem in adultis dispositio ad validè

Can. Mater.
De Consecr.
dist. 4.

Augustinus relatus in Canone, *Mater Ecclesiae os maternum parvulis præstat, ut sacris mysteriis imbuantur; quia nondum possunt corde proprio credere ad justitiam, nec ore proprio confiteri ad salutem. Nec ideo tamen eos quisquam fidelium fideles appellare cunctatur, quod à credendo utique nomen est; quamvis hoc non ipsi, sed alii pro iis inter Sacramenta responderint. Si autem propterea rectè fideles vocantur, quoniam fidem per verba gestantium quodammodo profitentur; cur etiam non prius pœnitentes habeantur, cum per eorundem verba gestantium, diabolo & huic saeculo renuntiare monstrantur.*

De Sacram. Baptismi. Cap. V. 81
suscipiendum Baptismum, est eorum consen-
sus, ut dicit Innocentius III. in cap. *Majores.*
De Baptismo. Is qui terroribus atque suppli-
ciis, inquit summus Pontifex, violenter at-
trahitur, & ne detrimentum incurrat, Bap-
tismi suscipit Sacramentum; talis caracte-
rem suscipit Christianitatis impressum, & ipse
tanquam conditionaliter volens, licet abso-
lute non velit, cogendus est ad observantiam
fidei Christiana, in quo casu debet intelligi
Decretum Concilii Toletani. Ille vero qui
nunquam consentit, sed penitus contradicit,
nec rem nec characterem suscipit Sacramentis
quia plus est expresse contradicere, quam
minime consentire; sic nec ille notam alicujus
reatus incurrit, qui contradicens penitus &
reclamans, thurificare idolis cogitur vio-
lenter.

Quest. 5. Fides suscipientium, aut parentum
pueri baptizandi, est ne necessaria ad validi-
tatem Sacramenti Baptismi?

Resp. Non est necessaria, quia, ut ait Di-
vus Augustinus relatus in Canone, Offeruntur
qui ppe parvuli ad percipiendam spiritualem
gratiam, non tam ab eis, quorum gestantur
manibus (quamvis & ab ipsis, si & ipsi boni
fideles sunt) quam ab universa societate sanc-
torum atque Fidelium; ab omnibus namque of-
ferri recte intelliguntur, quibus placet quod
offeruntur, & quorum sancta atque individua
charitate ad communicationem sancti Spiritus
adjuvantur.

Quest. 6. Quanam requiruntur dispositio-
nes in adultis ad legitime suscipiendum Bap-
tismum, nempe gratiam cum caractere?

Resp. Tres requiruntur. Prima est consen-
sus de quo modo locuti sumus, qui non de-
bet esse necessario actualis & expressus, sed

Can. *Queri.*
De Consecr.
dist. 4.

q. 8. dt. 4.
8. me. 63. p.
1902. m.

sufficit virtualis, aut interpretativus; scilicet quod qui vult baptizari habuerit voluntatem actualem suscipiendi Baptismum, eamque non revocaverit: nam ut dicitur in cap. *Majores. De Baptismo: Dormientes autem & amentes, si priusquam amentiam incurrerent, aut dormirent, in contradictione persisterent: quia in eis intelligitur contradictionis propositum perdurare, & si fuerint sic immergi, characterem non suscipiunt Sacramenti. Secus autem si prius cathecumeni extitissent, & habuissent propositum baptizandi: unde tales in necessitatis articulo consuevit Ecclesia baptizare. Tunc ergo characterem Sacramentalis imprimi operatio, cum obicem voluntatis contraria non invenit obstantem.*

Can. Ecclesia.
De Consecr.
dist. 4^a

D. Th. 3. p.
q. 68. art. 8.
in corp.

Secunda dispositio necessaria est fides, & noticia principalium mysteriorum Christianæ Religionis, juxta id quod dicitur Marci ultimo: *Qui crediderit & baptizatus fuerit salvus erit: Nam ut docet Divus Augustinus relatus in Canone, Possunt quidem homines Baptismum etiam foris Ecclesiam accipere, sed salutem beatitudinis extra eam nemo potest percipere, vel tenere. Et ut ait Divus Thomas: Dupliciter aliquid ex necessitate requiritur ad Baptismum: uno modo sine quo gratia haberi non potest, qua est ultimus effectus Sacramenti: & hoc modo recta fides requiritur ad Baptismum, quia sicut dicitur, Rom. 3. JUSTITIA DEI EST PER FIDEM JESU CHRISTI.*

Tertia dispositio in adultis ad recipiendam gratiam Baptismi, est dolor peccatorum & propositum observandi legem Dei: ut constat ex verbis Divi Petri Actor. cap. 2. *Pœnitentiam agite & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu-Christi in remissionem pecca-*

De Sacram. Baptismi. Cap. V. 83

rum vestrorum. Et ex Divo Augustino relato in Canone: *Omnis enim, inquit, qui jam arbiter voluntatis sua constitutus est, cum accedit ad Sacramenta fidelium, nisi eum pœniteat vita veteris, novam non potest inchoare: ab hac pœnitentiâ cum baptizantur, soli parvuli sunt immunes, nondum enim uti possunt libero arbitrio.*

Can. Tres sent.
De Pœnit.
dist. 1.

Quæst. 7. Qualis necessariò debet esse dolor ad recipiendam gratiam Baptismi, & ex quo motivo produci debet?

Resp. Videtur, quod juxta Concilium Tridentinum iste dolor produci debeat ex motivo amoris Dei, & quod solum motivum timoris pœnarum gehennæ minimè sufficiat. A Deo, inquit, justificari impium per gratiam ejus, per redemptionem qua est in Christo Jesu; & dum peccatores esse se intelligentes, à divina justitia timore quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se convertendo in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore, illumque tanquam omnis justitiæ fontem diligere incipiunt, ac propterea moventur adversus peccata per odium aliquod & detestationem, hoc est, per eam pœnitentiâ, quam antè Baptismum agi oportet. Proindeque, juxta Concilium, oportet ut detestatio peccatorum requisita ante Baptismum, procedat ex amore Dei tanquam omnis justitiæ auctoris; atqui amor, quo amatur Deus, ut auctor omnis justitiæ, est propriè amor charitatis; ergo Concilium voluit pro adultis ad dispositionem in Baptismo actum amoris charitatis.

Conc. Trid.
sess. 6. De
Justifi. c. 6.

Hoc autem clariùs apparet ex Actis ejusdem Concilii relatis à Cardinali Palavicino in ejus historia. *In actis legitimis servatis in Ælia arce sancti Angeli, his verbis, additur eo-*

Palavic. li. 3.
histor. c. 23.
q. 12.

dem capite, Deum tanquam omnis justitiæ fontem diligere incipere, ac propterea moveri adversus peccata per odium aliquod ac detestationem, hoc est, per eam pœnitentiam quam ante Baptismum agi oportet, &c. Quod attinet ad id quod dicitur de dilectione, Advertendum est per tenorem Decreti prius delineati nullam fieri dilectionis mentionem; sed Salvatorem Alepium Archiepiscopum Turritanum, Claudium fœium Societatis Jesu, Lypomannum Veronensis adjutorem & Pium Franciscanorum Præsidentem admonuisse, ut aliquis charitatis actus insereretur. Cùmque id ad omnium Patrum judicium relatum fuerat, cum aliis præcipuis notis, ut indicavimus: viginti tres ex ipsis disertè istud comprobasse, adeoque insertum Decreto.

Quibusdam pariter animadvertentibus charitatem superiori capite memoratam recenseri sub illius initium decreti inter ea quæ præparant animam ad justitiam suscipiendam: postea verò tanquam ipsius justitiæ formam poni. Responderunt Decreti formatores, in primò loco sermonem esse de quodam actu charitatis, cùm insit aliqua dilectio in homine non quidem obtinente, sed exoptante justitiam, at in secundò significari habitum charitatis.

Denique idem dolor eademque attritio, quæ in Sacramento Pœnitentiæ requiritur, ad Baptismi quoque Sacramentum desideratur; de quo pleniùs in Tractatu de Pœnitentiâ. Tom. 4.

Quæst. 8. Est-ne baptizando imponenda aliqua Pœnitentiâ in satisfactionem suorum peccatorum?

D. Th. 3. p. Resp. Dicendum, ait Divus Thomas, quòd q. 68. art. 5. restituere malè ablata proximo, & satisfacere eis de injuriis illatis, est cessare à pec-

D. Th. 3. p.
q. 68. art. 5.
ad 3.

De Sacram. Baptismi. Cap. VI. 85
cando; quia hoc ipsum quod est detinere aliena, & proximum laesum non placare, est peccatum. Et ideo peccatoribus baptizatis injungendum est, quod satisfaciant proximis & quod desistant à peccato, non est autem injungendum quòd pro peccatis prateritis aliquam poenam patiantur.

C A P U T VI.

De effectibus Baptismi.

Quaest. I. **Q**UINAM sunt effectus Baptismi?

Resp. Ex Divo Bonaventura, Triplex est effectus Baptismi. Primus characteris impressio: Secundus gratia infusio. Tertius Innocentio restitutio. *S. Bon. in 4to dist. 4. art. 1. q. 3. 1. p.*

Quaest. 2. Quosnam spirituales fructus nobis affert character?

Resp. In Sacramento Baptismi, ait Divus Thomas, imprimitur character, quia per ipsum homo accipit potestatem recipiendi alia Ecclesiae sacramenta; unde Baptismus dicitur esse janua omnium sacramentorum: Deinde distinguit fideles ab infidelibus, ut ait Divus Bonaventura; tum divinae nos participes efficit naturae. Divina Beatitudo, inquit Divus Dionysius, accedentem ad Baptismum in sui participationem recipit, & proprio lumine quasi quodam signo ipsi tradit suam participationem. *D. Th. 3. p. q. 63. art. 6. in corp. S. Dionys. de Eccles. Hierar. ch. cap. 2.*

Sanctus autem Ambrosius ait: Spiritu signamur, ut imaginem ejus & gratiam tenere possimus. Quod tamen intelligi debet de iis qui nullum obicem ponunt gratiae, characterem Baptismi recipiendo in statu peccati. *D. Ambro. lib. 1. De Spiritu sancto, cap. 6.*